

Dienst Justitiële Inrichtingen
Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 30132 2500 GC Den Haag

*Inspectie Justitie en
Veiligheid t.v.dhr. J.G. Bos
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag*

**Divisie Forensische Zorg
en Justitiële
Jeugdinstellingen**
Divisie
Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 30132
2500 GC Den Haag
www.dji.nl
Contactpersoon

Ons kenmerk
2487098

Datum 29 januari 2019
Onderwerp reactie brief gezamenlijke inspecties over JJI's dd 28 november 2018

*Bij beantwoording de datum en
ons kenmerk vermelden. Wilt u
slechts één zaak in uw brief
behandelen.*

Geachte heer Bos,

In de brief van de gezamenlijke inspecties (IJ&V, IGJ, Inspectie Onderwijs en Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid) van 28 november 2018 worden twee knelpunten weergegeven, te weten de personele bezetting en de veranderde doelgroep.

Personele bezetting

De gezamenlijke inspecties benadrukken dat de kwantitatieve en kwalitatieve personele bezetting onder druk staat. Dit door aanhoudende uitstroom van ervaren personeel en een hoog ziekteverzuim.

Ten aanzien van de aanhoudende uitstroom:

De JJI's herkennen op het gebied van uitstroom het door de inspecties aangegeven punt. Het probleem van het krijgen en behouden van voldoende bekwaam personeel is breed bekend in de jeugdzorgsector. Het heeft de continue aandacht van DJI om voldoende en gekwalificeerd personeel aan te nemen en te behouden. Er zijn wel lokale verschillen; randstedelijk zijn deze uitdagingen groter. Ondanks de relatieve hoge uitstroom en de druk op de arbeidsmarkt lukt het nog steeds om de functies opnieuw in te vullen. Waarbij uiteraard extra druk wordt ervaren door het inwerken en opleiden van nieuw personeel.

De tijdelijke invulling van vacatures geschiedt nu door inzet van uitzendkrachten. Consequenties op verlofverleningen van justitiabelen komen voor.

In het bijzonder geldt voor de RJJi dat het verloop van personeel groter is dan gemiddeld wegens de afloop van een deel van de SBF-regeling (Substantieel Bezwarende Functies). Men verwacht dat het verloop stabiel en minder gaat worden nu de 2e carrière regeling binnen de SBF-regeling is afgeschaft per 1 januari 2019.

DJI zet extra mensen in op het vlak van werving en selectie methoden en ondersteuning bij werving zelf, ook lokaal ingestoken. Zo zijn er wervingsdagen geweest, wervingsfilmpjes gemaakt en er worden recruiters aangenomen. Het hoge ziekteverzuim wordt door de inspecties gezien als oorzaak en aanleiding voor hoger ervaren werkdruk. Het terugdringen van ziekteverzuim is een continue punt van aandacht zowel in de inrichting als in de managementgesprekken met de divisiedirectie (analyse en aanpak). Dit heeft onder andere geresulteerd in intensivering van de verzuim aanpak. Coaching van het middenkader in het voeren van verzuimgesprekken, analyse van frequent verzuim, aandacht voor

preventie, intensivering van de rol van de HR ondersteuner en de verbetering van de kwaliteit en samenwerking van het sociaal medisch team, bestaande uit manager, re-integratieadviseur, bedrijf maatschappelijk werker en bedrijfsarts, maken hier deel van uit.

Psycho Sociale Arbeidsbelasting

De inrichtingen die bezocht zijn door de inspecties zijn al op diverse vlakken met PSA aan de slag. Zij herkennen zich deels in de conclusies van de inspecties. Naast het structurele MTO (Medewerkers Tevredenheids Onderzoek) en het jaarlijkse leef/leer en werkklimaat zijn er lokale initiatieven op het gebied van PSA.

Daarnaast hebben alle JJI's een up to date RI&E, danwel zijn deze in de afrondende fase. Tenslotte zal vanuit de divisiedirectie Forzo/JJI in 2019 in gezamenlijkheid met de JJI's de invulling van het huidige PSA beleid tegen het licht worden gehouden gezien vanuit de definitie: de factoren direct of indirect onderscheid met inbegrip van seksuele intimidatie, agressie en geweld, pesten en werkdruk, in de arbeidssituatie die stress teweegbrengen.

Aanbod voor doelgroep 18-23 jarigen

Het door de inspecties gestelde ten aanzien van het aanbod voor de oudere en complexere doelgroep, dat het de huidige zorg en behandelaanbod (methodiek) alsook onderwijsaanbod en arbeidsparticipatie niet meer aan de behoefte van deze doelgroep zou voldoen, wordt door de JJI's slechts deels herkend.

Er is namelijk op dit vlak al veel ontwikkeld. Voor de doelgroep 18- tot 23-jarigen is de aansluiting op de Jeugdwet en de WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) in het kader van continuïteit van zorg een extra uitdaging voor de JJI's. De JJI's ontwikkelen voor deze doelgroep tevens een aanbod dat ambulante beschikbaar is om de continuïteit van zorg te verbeteren.

Wat is er al gerealiseerd?

Er is vanaf de invoering van het adolescentenstrafrecht door DJI gestuurd op een passend integraal dagprogramma voor jongeren ouder dan 18 jaar. Vanaf 2018 wordt in het jaarplan expliciet de resultaat afspraak gemaakt dat er voor iedere adolescent een passend integraal dagprogramma beschikbaar is op de volgende gebieden: methodiek Youturn, verslaving, beschikbare gedragsinterventies, onderwijs en arbeidstoeleiding. Op een aantal plekken in het land zijn er pilots gestart waarin JJI's met ISD afdelingen voor de jongvolwassen ISD groep deskundigheid hebben uitgewisseld. In de JJI's is specifiek aandacht voor arbeidsparticipatie en er zijn stageplekken en (leer/)werkplekken voor de jongeren gecreëerd. Er wordt door DJI in breder perspectief onderzocht hoe het aanbod voor de doelgroep in de Penitentiaire Inrichtingen en de Justitiële Jeugd Inrichtingen elkaar kunnen aanvullen en versterken.

Wat gaan we doen in 2019?

Alle JJI's werken in gezamenlijkheid toe naar een volledig gerealiseerd aanbod in 2019 voor de doelgroep 18-23 jarigen. Hierbij wordt actief en intensief de brug geslagen naar deze doelgroep binnen het Gevangeniswezen.

Om het personeel te ondersteunen bij deze veranderingen zal de sinds enkele jaren reeds ingezette integrale coaching, intervisie en supervisie bij personeel worden gecontinueerd.

Leef, leer en werkklimaat

Ieder jaar wordt het leefklimaat in de Justitiële Jeugdinrichtingen gemeten door onderzoekers van de Hogeschool Leiden. Het nieuwste rapport over 2017 wordt komende maand openbaar en laat zien dat het Nederlandse leefklimaat in de JJI's 'positief stabiel' is. De vier schalen die in het leefklimaatonderzoek zijn opgenomen zijn: de responsiviteit van medewerkers, de groeimogelijkheden van de jongeren, de atmosfeer en de mate van repressie. De uitkomsten van het meest recente onderzoek zijn een bevestiging van de juistheid van de aanpak op het gebied van behandelen en bejegenen.

De inrichtingen slagen er in een positief leefklimaat voor de jongeren neer te zetten, het werkklimaat wordt door de medewerkers overwegend positief ervaren, het leerklimaat op de scholen wordt door de jongeren positief gewaardeerd en ook de docenten ervaren een positief werkklimaat. Deze bevindingen komen min of meer overeen met het voorafgaande jaar.

Er worden geen verschillen meer gemeten tussen 18+ en 18- jongeren en kort en lang verblijvende jongeren. Dit was voorafgaande jaren nog wel het geval. De uitkomsten van de eerdere onderzoeken waren aanleiding voor de JJI's om te bekijken hoe beter aan te sluiten bij de behoefte van de lang verblijvende en 18

+ers. Uit de laatste meting komt naar voren dat ze deze aansluiting nu beter vinden dan voorafgaande jaren.

Over het algemeen ervaren de medewerkers een positief werkklimaat, wat een belangrijke voorwaarde is om medewerkers te ondersteunen in het creëren en behouden van een positief leefklimaat. Zij ervaren gemiddeld vooral inspirerend en controlerend leiderschap, meer positief dan negatief team functioneren en er lijkt een balans te zijn tussen de werknemers-en werkgeversverplichtingen. Daarnaast ervaren medewerkers een hoge betrokkenheid bij de jongeren en een gemiddelde werkdruk.

Tenslotte

Capacitaire maatregelen hangen al langere tijd boven de markt voor de JJI's hetgeen onzekerheid met zich meebrengt. Het JJI veld heeft samen met de rest van de keten meegedacht over het VIV-JJ gedachtegoed (inmiddels VOM, Vrijheidsbenaming Op Maat), dat wordt ontwikkeld op het kerndepartement, om voor de toekomst het beste aanbod te creëren voor de jeugdige justitiabele. De ontwikkeling van de landelijke specialistische voorziening en opstarten van kleinschalige lager beveiligde voorzieningen maken hier deel van uit. Politieke besluitvorming over beide onderwerpen worden verwacht in 2019 middels de komst van een brede jeugdbrief.

DJI is de inspecties zeer erkentelijk voor de uitgebreide doorlichting op voorgenoemde thema's. Het geeft de instellingen handvatten om in gezamenlijkheid voort te bouwen op de reeds ingeslagen weg naar een kwalitatief en kwantitatief goed personeelsbestand en integraal PSA beleid. De bevindingen steunen ons in de verdere ontwikkeling van een integraal aanbod voor de doelgroep 18-23 jarigen, binnen de muren van de JJI's, maar ook bruikbaar voor mogelijke andere toekomstige voorzieningen en breed inzetbaar in het kader van preventie en continuïteit van zorg aan deze belangrijke doelgroep binnen onze justitiële keten.

Met vriendelijke groet,

Hoofddirecteur Dienst Justitiële Inrichtingen